

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep.
0032 OSLO

Att:

Deres ref.
15/348-2

Vår ref.
15/493-9 633/GRFO

Dato:
Oslo, 07.04.2015

Høring - Om endringer i forskrift om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer og forskrift om samordnet innkreving av avgift på fiskeeksport

Høringsuttalelsen oversendes med forbehold om endelig godkjenning i LOs sekretariat 13. april d.å.

Landsorganisasjonen i Norge (LO) viser til departementets brev av 13.2.2015

Høringsnotatet gir en grei oversikt over Norges Sjømatråd og den utviklingen som har vært. Innledningsvis vil vi likevel fremheve noen hovedpunkter. Norges Sjømatråd har gjort en veldig god jobb med å markedsføre norsk sjømat verden rundt og i Norge siden etableringen i 1991. Det viser både antall land det eksporteres til og verdien av eksporten. Det er i mange sammenhenger pekt på at sjømatnæringa fortsatt har stort vekstpotensial og vil være svært viktig både for norsk økonomi og for matforsyningen til verdens befolkning i åra fremover.

Arbeidet til Sjømatrådet er særlig konsentrert om tre områder: fellesmarkedsføring (generisk markedsføring) av sjømat for å øke etterspørselen etter norsk sjømat i alle markeder, markedsinformasjon til næring og myndigheter og omdømmearbeid. Arbeidet med markedsinformasjon og omdømmearbeid har fått en stadig større betydning, ikke minst sett i lys av den sterke veksten på havbrukssiden. Havbruk har utfordringer knyttet til bærekraftig produksjon og omdømme. Volumvekst betinger både økt konsum i "gamle" markeder og utvikling av nye markeder.

Andelen fra havbruk har vært økende de siste årene. Økningen skyldes først og fremst utviklingen i lakseprisene, men også økt produksjonsvolum. Gjennomsnittsprisen for laks var *kr. 27,63* i 2012, *kr. 39,74* i 2013 og *kr. 41,06* i 2014 (tall fra Norges Sjømatråd). På grunn av den sterke veksten i pris og økende volum særlig på laks har også inntektene til Sjømatrådet hatt en sterk vekst de senere årene. Inntektene fra øvrige fiskeslag har ikke hatt samme utvikling.

Sjømatrådet handler etter et fordelingsprinsipp for kostnader og inntekter som tar hensyn til hvor mye av inntektene fra markedsavgiften som genereres fra de ulike bransjene i sjømatnæringen. En slik fordelingsnøkkel er ikke pålagt i lov, forskrift eller vedtekter, men

vedtatt i styret. Prioriteringer i markedsarbeidet og innretningen på Sjømatrådets arbeid gjøres i dialog med næringa selv gjennom såkalte markedsgrupper for hver bransje hvor det sitter representanter fra bedriftene. Både fordelingsprinsippet og arbeidet i markedsgruppene har vært oppfattet som viktig for å sikre legitimitet i næringa for en lovpålagt avgift og Sjømatrådets arbeid.

Differensiering av avgiften

Departementet foreslår å redusere avgiften for henholdsvis laks/ørret og pelagisk fisk ned til 0,5 % eller 0,4 %, men opprettholde avgiftsnivået på andre fiskeslag. Det foreslås også å ta vekk avgift på varer i tolltariff 1604. Forslaget vil medføre en drastisk reduksjon i inntektene til Sjømatrådet og medføre en betydelig nedskalering av Sjømatrådets virksomhet.

Reduksjonen er i all hovedsak begrunnet i at disse to bransjene har gjennomgått en betydelig konsolidering med en utvikling mot færre og større enheter som ikke har det samme behovet for generisk markedsføring som tidligere. Med andre ord, noen aktører har blitt så store at de har økonomisk kraft til å investere i markedsføring av egne produkter og har ikke lenger behov for fellesmarkedsføring for å øke etterspørsel etter norsk sjømat generelt.

Videre er det pekt på at deler av sjømatnæringen, gjennom departementets evaluering og innspillmøte, har uttrykt ønske om å redusere Sjømatrådets generiske markedsføringsinnsats i sektorene for laks, ørret og pelagisk fisk.

Det forutsettes for øvrig fra departementets side at arbeidet med markedsinformasjon og beredskap skal videreføres på dagens nivå.

LO er i utgangspunktet skeptiske til å redusere avgiftssatsene og derigjennom innsatsen på generisk markedsføring. Riktignok har inntektene til Sjømatrådet hatt en kraftig vekst de siste årene, men det skyldes spesielt den utviklingen vi har hatt på lakseprisene. Dersom lakseprisene faller vil inntektsbildet fort se helt annerledes ut. Havbruksnæringen er sammensatt av mange ulike aktører, de aller fleste er fortsatt forholdsvis små. En utfordring er at det ser ut til at de store lakseprodusentene ikke ønsker generisk markedsføring. De små produsentene er avhengig av den, da de har liten mulighet til å satse stort på markedsføring av egne merkevarer og er veldig avhengig av den generiske markedsføringen som gjøres i regi av Sjømatrådet for å holde etterspørselen oppe. LO foreslår at en diskuterer muligheten til i større grad å benytte avgiften fra de store selskapene til omdømme- og beredskapsarbeid.

Arbeidet med markedsinformasjon og beredskap kan også bli redusert som følge av reduserte inntekter selv om det ikke er intensjonen. Reduserte inntekter vil nødvendigvis få konsekvenser for hele Sjømatrådets virksomhet. De særlige utfordringene som havbruk står overfor når det gjelder fortsatt bærekraftig vekst, noe som er et uttalt mål for denne regjeringa, tilsier at satsingen på beredskaps- og omdømmearbeid må ha høy prioritet.

Den inntektsøkningen som har vært de seneste årene (2013 og 2014) kan likevel ha medført at de totale inntektene nå er på et nivå som gjør det nødvendig å justere satsene. Betingelsen må være at det, som ved tidligere anledninger, sist i 2010, gjøres en ny vurdering av avgiftsnivået dersom forutsetningene igjen blir veldig annerledes, for eksempel ved en kraftig reduksjon i lakseprisen. I en periode fremover kan også opparbeidet egenkapital bygges ned for å jevne ut virkningen av en reduksjon i inntektene.

LO kunne ønske seg en debatt om konsekvensene av modellen som er foreslått hvor to sektorer får kraftig redusert avgift mens nivået opprettholdes for de øvrige. Kan det være en bedre modell å redusere avgiftsnivået for alle sektorer noe, for eksempel ned til 0,6 %? Dette må i tilfelle kombineres med en oppmykning av fordelingsprinsippene for inntekter og kostnader som det styres etter i dag.

Et annet alternativ kan være å se på en differensiering av avgiften knyttet til bearbeidingsgrad på produktet. Produkter med høy bearbeidingsgrad før det eksporteres kan ha lavere avgift enn produkter som sendes ut av Norge uten bearbeiding. På denne måten vil de som har investert i produktene i Norge få en lavere avgift enn de som ikke har gjort det. Her bør klassifisering i tolltariffen kunne brukes som grunnlag for avgiftsnivå. LO er positive til en slik innretning av avgiftsgrunnlaget. Det vil kunne stimulere til økt bearbeiding av råstoff i Norge. Vi oppfatter produkter med til dels høy bearbeidingsgrad å være varer i kapittel 1604.

Endring i styrevalgprosessen

Forslaget fra departementet går ut på å fjerne dagens ordning hvor de tre største og mest berørte organisasjoner har forslagsrett til styremedlemmer og rett til styreplass. Dette forslaget støtter vi ikke.

Sjømatrådet er i sin tid opprettet for å ivareta sektorpolitiske mål, og er sånn sett noe mer enn et ordinært AS. Det er derfor viktig at disse gruppene fortsatt sikres representasjon i styret slik ordningen er i dag. Det er også viktig å ivareta et bredt spekter av kompetanse i styret, noe som sikres ved at ulike organisasjoner i tillegg til næringsaktørene er representert i styret. Etter vårt syn bidrar dagens ordning til at Sjømatrådet har høy grad av legitimitet i hele næringen. Innkrevingen av avgift foretas på eksportleddet. Selv om det er eksportøren som formelt betaler avgiften, bidrar alle leddene i verdikjeden til den verdien produktet får når det eksporteres. Både fiskerne og de ansatte i sjømatnæringa har derfor en legitim interesse av å bidra i den videre utviklingen av Sjømatrådet og dets arbeid. Forslaget fra departementet er nok et grep for å svekke arbeidstakernes innflytelse i viktige prosesser og overlate mer til arbeidsgiversiden, noe som vil svekke legitimiteten.

Det foreslås også å avvikle ordningen med oppnevning av varamedlemmer. Selv om det kan oppleves som komplisert å komme inn som varamedlem i et styremøte, kan et styre uten varamedlemmer bli sårbart i forhold til å gjennomføre beslutninger og stå ved disse. Varaordningen er særlig viktig når styremedlemmene kommer fra ulike sektorer i næringa. Personlige varamedlemmer sikrer kontinuitet i styrearbeidet. Vi støtter derfor ikke forslaget.

Det foreslås videre å oppheve begrensningen i antall oppnevninger som i dag er maksimalt fire ganger (8 år). Vi ser ingen grunn til å endre på dette. Ved å ha en slik grense sikres nødvendig utskiftning av styremedlemmer. Det er viktig å ha en viss dynamikk i dette.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Terje O. Olsson
(sign.)

Grethe Fossli
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.